

banje, da bi njo s paragrafi zvezali, zadušili in brz uničili. Takih postav imajo že mnogo. Imenujejo njih: majnikove postave, ker so njih meseca maja 1873. prvič razglasili.

Prva izmed njih daja vladi pravico, potrjevati cerkvene službenika, od kaplana do korarja. Kdor ni potrjen od višjega predsednika, (toliko, kakor pri nas deželni namestnik) ta ne sme nastopiti nobene cerkvene službe, sicer bo kaznovan on, škof ali obadva.

Na dalje zamore višji predsednik ugovarjati zoper vsakega duhovnika, ki prosi za kako cerkveno službo, in sicer tudi iz sledečih uzrokov: če je dotični duhoven ud velikega katoliškega društva Mongunškega, če je ud družbe Jezusovega srca, če je bil govornik v kakem katoliško-političnem društvu, urednik ali dopisatelj kakega katoliškega lista, ali če je kdo javno izpovedal, da hoče svojemu škofu in papežu biti vselej zvest. . . Takih cerkvenih službenikov ne trpi pruska postava. Če njih pa škof vendar nastavi, bo ta ostro kaznovan. Vsled tega mora škof pridne duhovnike za dveri stavljeni, nemarnim in nesposobnim pa najboljše službe dajati, če neče kaznovan biti in mesta praznega pustiti. Kajti tega storiti po postavi tudi ne sme. Postava veleva škofa kazniti, če ob določenem času na prazno faro itd. ne postavi župnika itd., ki je višjemu predsedniku všeč. Če pa kazen nič ne pomaga, potem mora višji predsednik, ki je večjidel lutrovec, sklicati farmane, da si sami volijo svojega župnika. No, to je res narobe svet, ovce bi si naj odbirale pastirja, sinovi očeta!

Konečno še veljeva postava, da ne sme škof ugovarjati zoper nobenega duhovna, katerega so si srenje po gori omenjenem načinu izvolile. Tu ne velja nobena škofova pritožba, ko bi izvoljenec tudi zelo nesposoben bil za cerkveno službo. Škof bi naj pobral in na svetem mestu trpel vsako smet, katera bi po višjem predsedniku priplazila do cerkvene službe. Postava hoče škofa siliti, da prizna za pastirje tudi grde najemnike. Tega pa ne stori noben škof, sicer bi sam postal najemnik in zvitim liberalcem sv. vero in Cerkev rušiti pomagal po ničvrednih, večjidel krivoverskih najemnikih. Ker tega pruski škofi ne storijo, zato so zaporedom — zaprti. Tako davijo Prusi po postavah cerkveno svobodo!

Največje veselje imajo liberalci, če se njim posreči uničiti kak krščansk spomenik. Tako so v Mariboru pred nekoliko leti podrli steber s podobo sv. Florijana, češ, da ga ne potrebujejo več, ker imajo: feuerwehr. V Gradcu so te dni podrli steber s podobo sv. Trojice, ki je bil postavljen l. 1680. v zahvalo, da je Bog mesto varoval pomora. Blizo 200 let je steber stal. Vsako leto se je obhajala do njega slovesna procesija. Leta 1857. so pobožni Gračani darovali 10.905 fl. za ponovljenje in sedaj ga je dal graški „pürgermajster“ naglo, celo po noči, podreti, ker se je

ugovora škofovega bal. Sedaj so škof res pri namestnji ugovarjali — a steber že leži na tleh. V Celovcu pa so tamošnji liberalci se jezili, da se enemu trgu pravi: trg sv. Duha. Tega liberalci niso mogli strpeti. Zato so brz zapovedali in na plehnatih ploščicah ob oglih naznanili, da se trg za naprej imenuje: Staudach-Platz. Tako! Sv. Duha liberalci v Celovcu nečejo! Res, obžalovanja vredna slepota!

Neki liberalni farmani z liberalnim učiteljem vred so zavolj neke prenahe besede o novi šoli tožili svojega provizorja in edinega dušnega pastirja v Wienu, visoko v planinah nad Ivnikom (Eibiswald), — J. Fluherja. Sodnija ga je obsodila na 4 mesece v ječo. No, med take farmane menda ne bodo duhovniki posebno silili!!

Sv. misijon se je začel 7. t. m. obhajati v v prostorni cerkvi sv. Barbare pod Mariborom. Udeležuje se ga mnogo pobožnikov iz domače in sosednih župnij. Voditelji so čč. oo. Lazaristi celjski.

Gospodarske stvari.

Nekoliko ravnil, po katerih gre pri izrejevanji svinj se ravnati.

IV.

M. Drevesni sadeži se kot svinjska piča vse premalo obračajo in vendar so pametno obrnjeni, zlasti pri pitanju, velike koristi. V prvo vrsto spada želod, ki je bil v prejšnjih časih, ko je v naših krajih še veliko več hrastja rastlo, glavni del pitavne hrane. Z želodom in žirom dandanašnji na Ogerskem in Sedmogračkem najbolj svinje pitajo. Živali se tam zaganjajo v razširjene gozde in se pod milim nebom po želodu in bukovim žirom v nedolgem času do brega opitajo. Na svinjo se rajta po 36 mecnov želoda in po 27 mecnov bukovega žira.

Kar se redivne moči tiče, je želodu zelo podoben divji kostanj. Kdor ga živalim v hlevu poklada, ta ga mora prej zdrobiti in popariti. Kdor hoče te drevesne sadeže za zimo hraniti, jih mora posušiti, sicer med kožo in jedrom splešijo in dober okus in redivno moč zgubijo.

Kedar se svinjam veliko vodene in mlakovne hrane poklada, takrat je želod in divji kostanj kot postranska klaja vse priporočbe vreden. Ima namreč veliko čreslovine v sebi in ta je svinjam prava zdravilna hrana. Kedar odstavljeni praseci za drisko zbolijo, jim želodova ali kostanjeva moka, drugi brani v razmeri primešana, dobro služi in drisko v malih dneh odpravi.

Razni fabriški ostanki v obče niso zdravju tako koristni, kakor navadni poljski pridelki; vendar pa se mora sedanji čas njih poraba za svinjsko klajo v poštev jemati.

Lanena prga, ki ima veliko beljakovine v sebi (28—30%) se navadno svinjam le redko

poklada. V posnetem mleku raztopljena prasetom od $\frac{1}{5}$ do $\frac{1}{3}$ funta repe na dan pokladane dobro tekne. Živali postanejo lepe, živahne in žive kože, čeravno nič težje od živali, ki se z drugo klajo redijo. Kakor se kaže, lanena prga celično tkano v živalskem telesu le bolj nabuhne, pa ne redi krepko.

Ogršična prga se živalim plemenčam ne sme pokladati, ker na spolovila škodljivo deluje. Krmačam pa 1—2 funta na dan in rep res dobro tekne. Sama pokladana brez druge primesbe daje mesu in slanini nekakošen okus kakor po ribji masti. Prga se ali raztopljena v vodi ali pa zdrobljena in suha poklada. Slednje pa ne zasluži priporočitbe, ker velik del pokladane hrane neprebavljen od svinj in v zgubo gre.

(Konec prih.)

Sejajmo deteljo lucerno!

Detelja lucerna se imenuje tudi meteljka ali nemška tudi večna detelja, ker veliko let, 10—15 in še več let trpi. Lucerna je bolj rodovitna, kakor navadna; hitro raste in se na dobri njivi, posebno če je apnostna, po 4 krat kosi, 2krat za seno, 2krat za otavo. Vendar se ta otava večidel vsak dan proti kosi in zelena poklada molzni živini, katerej prav dobro tekne. Ko je gospodar prišel s košnjo do zadnjega konca njive, je od kraja že zopet ozelenela.

Lucerna potrebuje posebno globoko izrahljane, dobre, in če le mogoče z apnom pomešane ali nasitjene zemlje, ker ima včasih na seženj dolge korenine, ki redivne snovi globoke iz zemlje srkajo in na se potezajo. Zato se mora lucerna posebno globoko orati in ves plevel skrbno potrebiti. Peščen in skalovit svet ne sodi za lucerno. Če se v ječmen ali rž seje, se mora ječmenu ali rži dobro pognojiti, ali vsaj kakemu korenstvu se je moralo poprejšno leto dobro gnojiti, za katerim se ječmen z lucerno sejati hoče.

Lucerna se seje tedaj in tako, kakor navadna detelja, le bolj gosto in je boljše, da se z brano v zemljo zavleče, kar ječmenu tudi ne škoduje, ampak hasni. Zavleče pa se v ječmen ali rž zato, da mlada detelja, ki izhaja, senco dobi, kar njej jako koristi. Če se poznej tako žito pleje, naj se varuje, da se s plevelom vred tudi meteljka ne izruje.

Kosi se od druge polovice maja, včasih 6 tednov ko cvetje naredi in daja potem takem obilo dobre in tečne klaje tako, da konji pri taki krmi ovsa ne potrebujejo. Semena gospodar pri tako dolgo trpeči detelji dolgo ne potrebuje. Če si ga pa hoče pridelati, pusti prvo rast, da ocvete in dozori, kar se počasno godi, ne pred koncem julija. Vendar je boljše semen kupiti, kakor pa toliko klaje zavolj semena zgubiti.

Tako deteljo je treba, če njo hočemo dolgo imeti, vsako tretje leto v jeseni dobro pognojiti.

V spomladi se gnoj zopet iz njive pograbi in na gnojišče zapelja. Nekateri gospodarji lucerno v spomladi tudi gipsajo.

Na takem detelišču potlej vse dobro storkoli na njega posejamo: žito, lan ali kaj drugo, tudi brez gnoja. Samo korenju je treba gnojiti. Detelje pa ne smemo nobene na tako njivo sejati, najmanj 5 let ne. Detelja za deteljo ne velja.

Lucerna ima tedaj veliko vrlih prednosti in dobrih lastnosti. Ali bi ne bilo dobro, slabih travnikov, ki se ne dajo napajati, izorati in z lucerno posejati?

Drevesom se letos pogosto suši vršičevje. To nezgodo so zakrivali posebno 3 uzroki; prvič slabo zemljišče sploh, drugič izsesana in izpita zemlja, in tretjič dvojno sušno polletje. Kder se da, ondi se naj pomaga s zalivanjem. V ta namen se z močnim kolom napravijo globoke luknje do spodnjih korenin. V luknje se nalije dobre gnojnice, iz katere bodo korenice kmalu se navzele potrebne mokrote in posrkale v njej shranjene redilne snovi. Drevo si bode kmalu zopet opomoglo.

Sejmovi na Slov. Štajerskem. 16. avg. v Lembahu, pri sv. Vidu pod Ptujem, v Mozirji, v Vozenici, v Šetalah. — 18. avg. v Slov. Gradci. — 20. avg. pri sv. Jurji na Pesnici.

Dopisi.

Iz Podjunske doline. (Ponemčevanje. — Stekli psi in lisice. — Knez Alboin.) Koroški Slovenci bomo, ako nemškutarija tako napreduje, kakor dozda, sčasoma vsi ponemčeni. Silovito vcepljajo nasprotniki našega naroda nemški jezik v srca naše mladine. V ljudskih šolah se ne najde več nobeno slovensko berilo; tudi na prodaj ga na Koroškem več ni, in če ga kak učenik vendar le hoče imeti, česar ga naj sam Bog varuje, ga mora v Ljubljani poiskati. Veliko učnikov je, ki v slovenskih krajih učijo, pa slovenskega jezika ne umijo. Županom je slovensko uradovati prepovedano. To se pač pravi: enakopravnosti s pestjo v obličji biti. —

Stekli psi po naših krajih hodijo. Ni še dolgo, odkar je moral samostanski hlapec v Doberlevasi, od takega psa vgriznjen, žalostno smrt storiti. Tudi stekle lisice so se že prikazale. Napadla je taka lisica Hallerjevega vola na paši, in 17letni pastir je moral na drevo ubežati.

Tatovi so v pretečenem mesecu na 4 krajih kradli, beriči pa jih do zdaj brez uspeha iskali.

Meseca avgusta bomo obhajali v naši dolini različne slovesnosti. Trije novomešnike bojo z med Slovenci navadno slovesnostjo peli prvo sv. mešo. V Mohelčah so se 1. t. m. v slovesni procesiji prenesli ostanki mogočnega kneza Pavla Alboina, moža izveličane Liharde, iz dosedanjega groba, v